

บทที่ 1

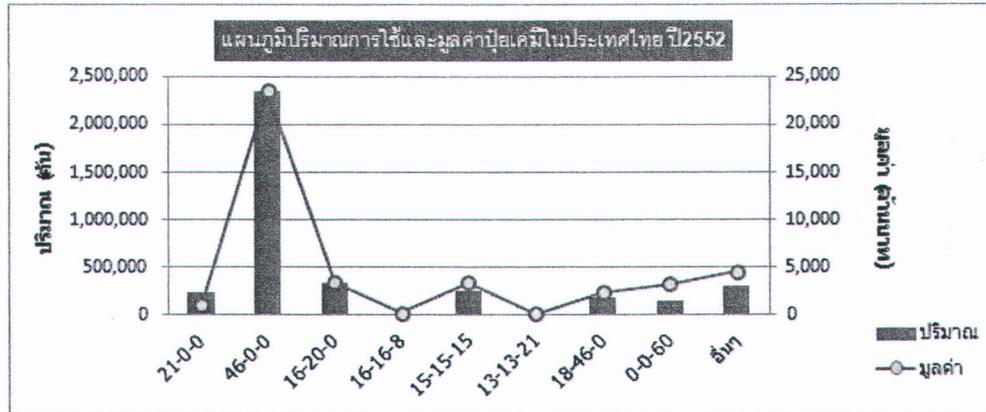
บทนำ

1.1 เหตุผลและความเป็นมาของการศึกษา

การจัดการสินค้าคงคลังเป็นการดำเนินการจัดการเก็บสินค้าไว้อย่างเหมาะสม สามารถตอบสนองลูกค้าในปัจจุบันหรืออนาคตได้ เพื่อให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไปได้อย่างราบรื่น การบริหารสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบต่อผลกำไรจากการประกอบกิจการ และการที่กิจการมีการจัดซื้อสินค้าคงคลังที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ ปริมาณเพียงพอ ราคาเหมาะสม ทันเวลาที่ต้องการ เป็นวัตถุประสงค์หลักของการจัดการสินค้าคงคลัง คือ เพื่อมีสินค้าไว้สำหรับการบริการลูกค้าในปริมาณที่เพียงพอ และทันต่อความต้องการของลูกค้าเสมอ เป็นการสร้างยอดขายและรักษาระดับของส่วนแบ่งตลาดไว้ อีกประการคือการลดระดับการลงทุนในสินค้าคงคลัง เพื่อให้ต้นทุนการเก็บรักษา การดูแลต่ำลง

ในปัจจุบันธุรกิจค้าปลีกญี่ปุ่นเริ่มกำลังอยู่ในช่วงอึมครึม การขยายธุรกิจทำได้ยาก เจ้าของกิจการต่างต้องปรับตัวและสร้างกลยุทธ์ต่างๆ แข่งขันกันอย่างมากระหว่างกัน สาเหตุมาจากปริมาณความต้องการใช้ญี่ปุ่นในในประเทศไทยมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ และในภาวะเศรษฐกิจไทยซึ่งสินค้าเกษตรยังมีทิศทางของราคาที่ไม่แน่นอน ไม่สามารถคาดการณ์ได้ชัดเจน มีภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาของญี่ปุ่นเองก็มีแนวโน้มที่ไม่แน่นอนอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้กำลังซื้อของผู้บริโภคหรือเกษตรกรอ่อนแอลง ผู้บริโภคชะลอการตัดสินใจซื้อและมีการลดจำนวนการใช้งานลง จากภาวะที่ปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินกิจการมากนัก ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกญี่ปุ่นต้องหันมาปรับแผนการดำเนินกิจการ นอกจากการใช้กลยุทธ์การตลาด เช่น การโฆษณาหรือการจัดรายการส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นยอดขายแล้ว ผู้ประกอบการต้องดำเนินกิจการให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง และมีความไม่แน่นอนของสินค้าทางการเกษตรในขณะนี้ คือ การจัดระบบสินค้าคงคลังอย่างเป็นระบบเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการเก็บสินค้าไว้นานเกินไป ซึ่งต้นทุนที่ต่ำเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจมีความได้เปรียบในด้านราคา การจัดการสินค้าคงคลังมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการค้าปลีกญี่ปุ่น หากลูกค้าทำการสั่งซื้อสินค้าแล้วทางร้านค้าไม่มีสินค้าให้บริการลูกค้า จะทำให้ทางร้านค้าเสียโอกาสในการทำการค้าขาย การจัดการระบบสินค้าคงคลัง คือระบบที่ใช้จัดการสินค้าคงคลัง โดยกำหนดว่าสินค้าใดต้องสั่งมาเพิ่มเมื่อไหร่และเป็นปริมาณเท่าใด ให้ได้ปริมาณที่พอเหมาะต่อการขายให้กับลูกค้าในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ การมีสินค้าคงคลังสินค้ามากเกินไปก็จะมี

ผลเสียคือค่าใช้จ่ายในการคงคลังสินค้ามากและทำให้เกิดภาวะเงินจม ดังนั้นจึงต้องมีการวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการควบคุมพัสดुकงคลัง

รูปที่ 1.1 ปริมาณมูลค่าของการนำเข้าปุ๋ยเคมีแต่ละสูตรในประเทศไทยปี 2552
(ที่มา: ฝ่ายปุ๋ยเคมี สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร)

ร้านค้ากรณีศึกษาเป็นร้านค้าตัวแทนจำหน่ายปุ๋ยเคมีของเอกชน ซึ่งจำหน่ายสินค้าปุ๋ยเคมีที่มีสูตรเคมีหลากหลายชนิดซึ่งสูตรปุ๋ยเคมีก็สามารถอ้างอิงได้จาก รูปที่ 1.1 (แสดงปริมาณมูลค่าของการนำเข้าปุ๋ยเคมีแต่ละสูตรในประเทศไทยปี 2552) โดยจะทำการขายส่งและขายปลีกให้กับลูกค้าทั่วไป โดยร้านค้าจะดำเนินการทั้งด้านการจัดซื้อ การขายและจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้า ดังนั้นการจัดการปริมาณสินค้าที่อยู่ในคลังให้เหมาะสมจะส่งผลให้สามารถบริการลูกค้าได้ทันท่วงที รวมถึงการใช้พื้นที่ในการจัดเก็บสินค้าอย่างเหมาะสม หากใช้พื้นที่เกินความจำเป็นอาจทำให้พื้นที่ที่ใช้ในการจัดเก็บสินค้าไม่เพียงพอ และทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและดูแลรักษาเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ใช้เงินลงทุนสูง จากการศึกษาการทำงานของร้านค้ากรณีศึกษา พบว่ามีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาเพื่อช่วยบันทึกยอดขายและเช็คจำนวนสินค้า ทำให้สามารถติดตามระดับสินค้าคงคลังที่มีอยู่จริงได้ในระดับหนึ่ง และอีกทางหนึ่งทางร้านจะมีการสำรวจปริมาณสินค้าคงคลังในทุกๆ สัปดาห์ เพื่อเช็คระดับคลังสินค้าด้วย โดยในส่วนของกำหนดยอดสั่งซื้อและปริมาณการสั่งซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง จะอาศัยประสบการณ์ ความชำนาญและการคาดเดาของเจ้าของร้าน ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์เป็นมาตรฐานแน่นอน โดยปัญหาที่ทางร้านพบก็คือ ไม่มีตัวชี้วัดแน่ชัดว่าควรจะสั่งซื้อเมื่อจำนวนสินค้าคงคลังเหลือขึ้นต่ำในปริมาณเท่าไร และควรจะสั่งซื้อประมาณเท่าใด สินค้าบางรายการถูกสั่งซื้อมาเป็นจำนวนมากจนเกินความจำเป็นเกิดเป็นต้นทุนการจัดเก็บที่สูงขึ้น แต่สินค้าบางรายการกลับมีไม่เพียงพอ และสินค้าบางรายการไม่ได้มีการพิจารณาเรื่องเงื่อนไขระยะเวลาในการนำส่งทำให้สินค้าที่มีไม่เพียงพอมีระยะเวลาการขาดแคลนสินค้า

นานขึ้น ไม่ได้มีการวิเคราะห์อุปสงค์พยากรณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า โดยผลลัพธ์ในกรณีที่มีสินค้าไม่เพียงพอ คือการสูญเสียลูกค้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากเหตุผลข้างต้นเป็นสิ่งจูงใจให้มีการพัฒนาระบบการจัดการสินค้าคงคลังใหม่ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของสินค้าของทางร้าน สินค้าที่มีความสำคัญระดับต่ำอาจพิจารณาใช้เพียงวิธีเช็คจำนวนในคลังสินค้าและหาจุดสั่งซื้อซ้ำ แต่สินค้าที่มีลำดับความสำคัญมากจะต้องมีการจัดการกับปริมาณคลังสินค้า โดยทำการคำนวณพยากรณ์ยอดขายล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการคลังสินค้า และการกำหนดจุดสั่งซื้อที่เหมาะสมและมีต้นทุนที่ต่ำที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าแบบอิสระ

1.2.1 เพื่อสร้างเครื่องมือช่วยในการจัดการสินค้าคงคลังให้กับร้านกรณีศึกษา

1.2.2 เพื่อลดต้นทุนการจัดการสินค้าคงคลัง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลประเภทของปุ๋ยเคมีที่ขาย ณ ร้านกรณีศึกษาโดยใช้ข้อมูลย้อนหลังจำนวน 3 ปี หรือ 36 เดือน โดยทำการศึกษากลุ่มสินค้าประเภทปุ๋ยเคมีทั้งหมด 18 รายการ ที่ขายในร้านกรณีศึกษา

1.3.2 ใช้หลักการ ABC Analysis เพื่อแยกประเภทของสินค้าตามลำดับความสำคัญ และหาวิธีการจัดการสินค้าคงคลังที่เหมาะสมกับทุกประเภทของสินค้า

1.3.3 การวิเคราะห์หาพยากรณ์อุปสงค์ที่เหมาะสม จะทำเฉพาะสินค้ากลุ่มที่มีความสำคัญสูง (ประเภท A)

1.3.4 พัฒนาโปรแกรมการจัดการสินค้าคงคลังให้กับร้านกรณีศึกษา โดยใช้ Microsoft Excel

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้เครื่องมือช่วยในการจัดการสินค้าคงคลังที่เหมาะสมให้กับร้านกรณีศึกษา

1.4.2 สามารถลดต้นทุนรวมในการจัดการสินค้าคงคลังนำไปสู่การลดต้นทุนสินค้า และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคาขาย

1.5 เนื้อหาในรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ

รายงานฉบับนี้ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงเหตุผลความเป็นมาของการศึกษา วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าแบบ

อิสระ ขอบเขตงานวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

บทที่ 2 กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี ในเรื่องของการจัดการสินค้าคงคลัง วิธีการพยากรณ์ การวิเคราะห์ความอ่อนไหว รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินงาน

บทที่ 4 กล่าวถึงรายละเอียดของผลที่ได้จากงานวิจัย ได้แก่ ข้อมูลประเภทและปริมาณอุปสงค์ของปุ๋ยเคมี ประเภทของสินค้าตามลำดับความสำคัญ เทคนิคการพยากรณ์ ตัวแบบการจัดการสินค้าคงคลัง การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของข้อมูล ตลอดจนถึงโปรแกรมการจัดการสินค้าคงคลัง

บทที่ 5 เป็นบทสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ทำการค้นคว้าวิจัย